

รายงานฉบับที่ ห้า ของคณะอนุกรรมการกำกับ สนับสนุน และเชื่อมโยงกระบวนการสมัชชาสุขภาพ

คณะอนุกรรมการกำกับ สนับสนุน และเชื่อมโยงกระบวนการสมัชชาสุขภาพ ได้มีการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๕ ประเด็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ โดยมี ดร.อังคณา เลชะกุล เป็นประธาน มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๗๐ คน ทั้งในรูปแบบ Online และ Onsite มีผู้ให้ความเห็น จำนวน ๒๐ คน

ในที่สุดที่ประชุมมีมติเห็นควรเสนอต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ ให้รับรองมติประกอบระเบียบวาระเพื่อพิจารณาต่างๆ ดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องเพื่อพิจารณา

๗.๕ กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่

(Area-based multi-stakeholder mechanism for sustainable development)

มี มติ ๑ ฉบับ ตามที่ปรับแก้

โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

คณะทำงานพัฒนาประเด็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ โดยมีศ.ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ เป็นประธาน ได้จัดกระบวนการรับฟังความเห็น พัฒนาเอกสาร ทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลางมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

กระบวนการในส่วนกลาง และระดับพื้นที่

เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๘ มีการจัดเวทีถกแถลง ประเด็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ โดยมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลากหลายหน่วยงานภาคีเครือข่าย จำนวน ๔๑ คน เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น

เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๘ มีการจัดเวทีรับฟังความเห็นระดับจังหวัด ประเด็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ ในรูปแบบออนไลน์ โดยมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลากหลายหน่วยงานภาคีเครือข่าย จำนวน ๘๑ คน เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น

เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๘ มีการจัดเวทีรับฟังความเห็นระดับประเทศ ประเด็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ โดยมีหน่วยงาน องค์กร เครือข่าย ทั่วประเทศ เข้าร่วมเวที ณ สถานที่ประชุมกว่า ๔๐ คน เข้าร่วมผ่านออนไลน์กว่า ๓๐๐ User มีผู้ให้ความเห็น ๓๐ คน

กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ (Area-based multi-stakeholder mechanism for sustainable development)

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ ได้พิจารณารายงาน เรื่อง “กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่”^๑

ตระหนักว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างสุขภาวะที่สมบูรณ์ในทุกมิติ ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องอาศัยการขับเคลื่อนร่วมกันจากทุกระดับ แม้ประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าหลายด้านในการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs แต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน ทั้งที่ปรากฏในการประเมินตัวชี้วัดระดับชาติ อาทิ ปัญหาด้านการเกษตรและอาหารที่ไม่ยั่งยืน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม การเข้าถึงบริการสุขภาพและโอกาสพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ การตั้งรับปรับตัวต่อภัยพิบัติ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และข้อจำกัดของระบบอภิบาลและกลไกขับเคลื่อน เป็นต้น และความท้าทายที่ไม่ปรากฏในตัวชี้วัดระดับชาติแต่เป็นประเด็นห่วงกังวลอย่างสำคัญของภาคประชาชน เช่น ปัญหาความรุนแรงทางกายและทางเพศต่อผู้หญิงและเยาวชน สิทธิในที่ดินทำกินของชุมชน และการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม ซึ่งล้วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการสร้างสุขภาวะของประชาชนในระยะยาว

รับทราบว่า ประเทศไทยมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงาน และมีความพยายามจากหลายหน่วยงานในการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs ในระดับพื้นที่ อาทิ โครงการจัดทำ SDG Profile ของกระทรวงมหาดไทย ความร่วมมือ "ภาคีสานพลังพื้นที่เข้มแข็ง" (Area Strengthening Alliance: ASA) และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย รวมถึงการขับเคลื่อนของภาคส่วนอื่น ๆ ในมิติสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นฐานทุนที่สำคัญสามารถต่อยอดและบูรณาการเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนร่วมกันได้

ชื่นชมว่า ความมุ่งมั่นของภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรชุมชน และประชาชนในหลายพื้นที่ที่ได้ลงมือปฏิบัติและดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบต่าง ๆ ตามบริบทของตนเอง เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การทำเกษตรกรรมยั่งยืน การดูแลสุขภาวะชุมชน และสิทธิมนุษยชน ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพและพลังของท้องถิ่นที่เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ แม้การดำเนินงานเหล่านี้ยังไม่ถูกนับรวมหรือยอมรับในระบบรายงานผลของภาครัฐอย่างเป็นทางการก็ตาม

หวังไว้ว่า การดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นลักษณะรวมศูนย์และขับเคลื่อนจากบนลงล่าง (Top-down) ทำให้ไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ

^๑ เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๘ / หลัก ๕

ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมในกระบวนการพัฒนา และไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงลึกถึงระดับชุมชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ปัญหาในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความซับซ้อน เชื่อมโยงข้ามมิติและข้ามหน่วยงาน ซึ่งกลไกการทำงานแบบแยกส่วนที่เป็นอยู่ไม่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ห่วงใยว่า ช่องว่างเชิงโครงสร้างยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง:

๑. การขาดกลไกและพื้นที่กลาง (Neutral Platform) ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจร่วม
๒. แผนพัฒนาที่ริเริ่มจากชุมชน (แผนชุมชน) และโครงการริเริ่มที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ได้รับการรับรองและมีสถานะที่เท่าเทียมกับแผนภาครัฐ ทำให้ชุมชนถูกลดทอนบทบาทเป็นเพียงผู้รับการพัฒนาจากผู้กำหนดการพัฒนา
๓. กฎหมายและนโยบายบางฉบับ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ยังจำกัดสิทธิชุมชนและสร้างความขัดแย้ง บั่นทอนความไว้วางใจระหว่างรัฐและประชาชน
๔. การสื่อสารเป้าหมาย SDGs ยังเป็นภาษาราชการและเชิงเทคนิคทำให้ประชาชนไม่เข้าใจและไม่รู้สึกมีส่วนร่วม
๕. การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรยังขาดความยืดหยุ่น ไม่เอื้อต่อการทำงานแบบบูรณาการข้ามภาคส่วน และชุมชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างแท้จริง รวมถึงความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และการจัดการเก็บและจัดสรรภาษีระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น

เห็นพ้องว่า ถึงเวลาที่ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จาก “การนำเข้าเป้าหมายจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น” มาสู่ “การเสริมพลังให้ท้องถิ่นกำหนดนิยามและทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของตนเอง” โดยหัวใจสำคัญคือการสร้าง “กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน” ที่เคารพในความหลากหลายของพื้นที่ ให้มีความเป็นอิสระและความยืดหยุ่น รวมทั้งคืนอำนาจให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างแท้จริง เพื่อให้ชุมชนสามารถกำหนดและวางแผนอนาคตของพื้นที่ได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดีโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

จึงเห็นชอบต่อกรอบทิศทางนโยบาย (Policy Statement) ดังนี้

ส่งเสริมและผลักดันการจัดตั้ง “กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน” และสนับสนุนกลไกที่มีอยู่ในระดับพื้นที่ โดยให้กลไกดังกล่าวมีโครงสร้างยืดหยุ่นเป็นอิสระ และได้รับการยอมรับทางกฎหมาย เพื่อขับเคลื่อนพื้นที่กลางในการปรึกษาหารือข้ามภาคส่วนเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีส่วนร่วม บนฐานของปัญญา ทั้งนี้ ให้ยึดความต้องการของประชาชนเป็นศูนย์กลางควบคู่ไปกับการพัฒนาข้อมูลจากพลเมืองและส่งเสริมการบูรณาการร่วมกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลระดับพื้นที่ ตลอดจนระบบนิเวศเชิงนโยบาย กฎหมาย และงบประมาณที่เอื้ออำนวย เพื่อให้กลไกดังกล่าวสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง และสร้างความสมดุลทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การสร้างเสริมสุขภาวะที่ยั่งยืน

โดยมีสาระสำคัญประกอบกรอบทิศทางนโยบาย ดังนี้

ส่วนที่ ๑: การพัฒนากลไกการมีส่วนร่วม

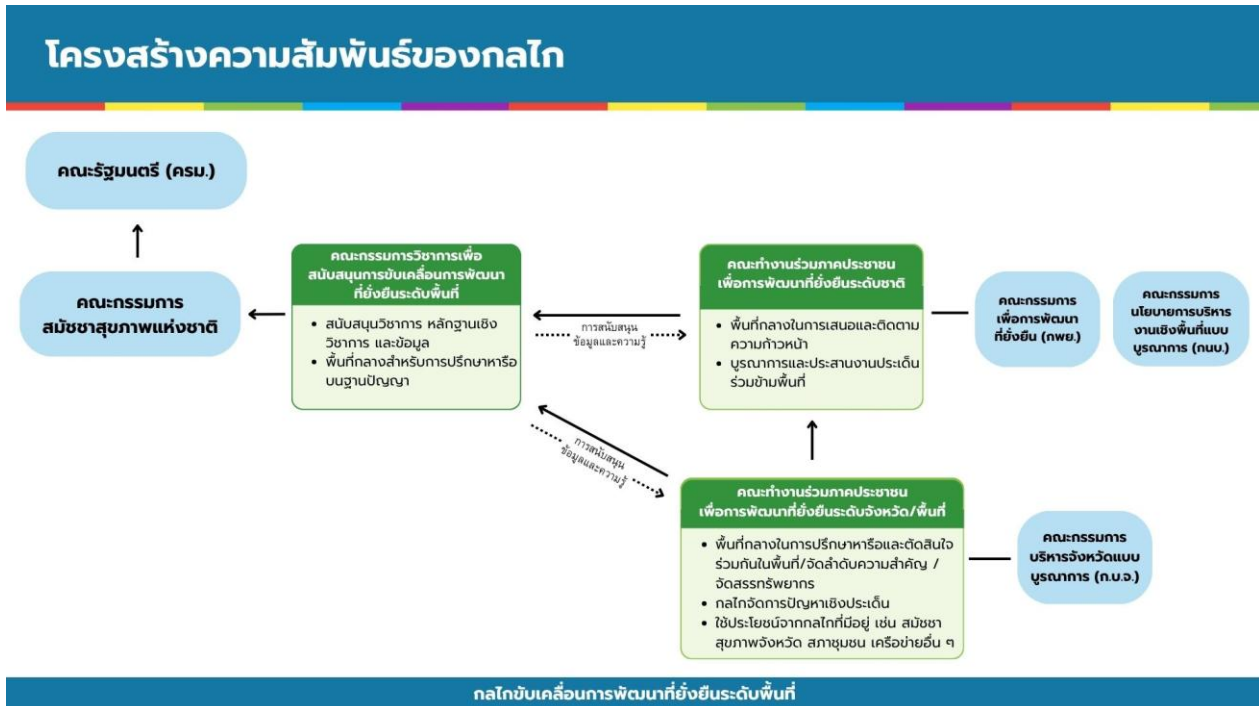
๑.๑ จัดตั้งคณะกรรมการวิชาการเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่: เพื่อสร้างให้เกิดพื้นที่กลางในการปรึกษาหารือข้ามภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีส่วนร่วมบนฐานของปัญญา และให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่กลไกทุกระดับในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ โดยมีองค์ประกอบจากภาควิชาการ ภาครัฐ และ ภาคประชาชน อาทิ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน สตรี กลุ่มชาติพันธุ์ องค์กรศาสนา วิสาหกิจเพื่อสังคม เด็กและเยาวชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๒ จัดตั้งกลไกการมีส่วนร่วมระดับชาติและระดับจังหวัด/ พื้นที่: สนับสนุนการจัดตั้ง “คณะทำงานร่วมภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับชาติ” ทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางในการเสนอและติดตามความก้าวหน้า รวมถึงเป็นกลไกบูรณาการ ประสานงานประเด็นร่วมข้ามพื้นที่ ควบคู่กับการดำเนินงานของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) โดยคำนึงถึงความหลากหลาย และความเท่าเทียมของประชาชนทุกกลุ่มในทุกเพศสภาพ และทุกช่วงวัย มีองค์ประกอบหลักจากภาคประชาชน อาทิ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน สตรี กลุ่มชาติพันธุ์ เด็กและเยาวชน โดยมีภาควิชาการและภาครัฐทำหน้าที่สนับสนุนด้านข้อมูลและนโยบาย ในระดับพื้นที่ ให้ใช้ประโยชน์จากกลไกที่มีอยู่ เช่น สมัชชาสุขภาพจังหวัด สภาองค์กรชุมชน สภาผู้นำชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม หรือเครือข่ายรูปแบบอื่น ๆ ที่เข้มแข็งและจำเพาะกับพื้นที่ เพื่อพัฒนาเป็น “คณะทำงานร่วมภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด/พื้นที่” ทำหน้าที่เป็นพื้นที่กลางในการปรึกษาหารือ ตัดสินใจ ร่วมกันในการจัดลำดับความสำคัญ จัดสรรทรัพยากร และเป็นกลไกจัดการปัญหาเชิงประเด็น (thematic) ที่ได้รับการหนุนเสริมจากภาครัฐ

๑.๓ ยกย่องสถานะของแผนชุมชน: ส่งเสริมให้ แผนชุมชนที่สะท้อนความต้องการของประชาชนที่สนับสนุนโดยข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้รับการรับรองและเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาระดับจังหวัดและระดับชาติอย่างมีผลในทางปฏิบัติ โดยให้คณะทำงานร่วมภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับจังหวัด/ พื้นที่ ทำหน้าที่ประสานกับคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) เพื่อให้ “แผนชุมชน” มีสถานะและสามารถสร้างอำนาจต่อรองในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะระดับพื้นที่ รวมทั้งการจัดทำแผนอื่น ๆ ในระดับจังหวัด

๑.๔ สร้างพื้นที่นวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation Lab): สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านความร่วมมือระหว่างกลไกการมีส่วนร่วม ภาควิชาการ ภาครัฐกิจระดับพื้นที่ และปราชญ์ชุมชน เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมเชิงนโยบายและนวัตกรรมทางสังคมอันเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ และสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย และกฎหมาย รวมถึงการสร้างฉันทศน์อนาคตของพื้นที่ ที่ตอบโจทย์ปัญหา ความท้าทายของพื้นที่อย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน โดยมีการประเมินผลกระทบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

แผนภาพแสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ของกลไกที่เสนอให้จัดตั้งขึ้นและกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ส่วนที่ ๒: การหนุนเสริมพลังชุมชนและพัฒนาทุนมนุษย์

๒.๑ พัฒนาศักยภาพคน: ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการพัฒนายั่งยืน โดยบูรณาการเป้าหมาย SDGs เข้ากับการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างทักษะและการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล และเสริมทักษะที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในสิทธิขั้นพื้นฐาน บทบาทของพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มเปราะบางและทุกช่วงวัย ทั้งนี้ ให้นวกรรมการเรียนรู้ข้างต้นเข้ากับการดำเนินงานที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรการศึกษา โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการ

๒.๒ สร้างความตระหนักรู้ผ่านการสื่อสารสาธารณะ: สร้างความตระหนักรู้ต่อสาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนายั่งยืนและเป้าหมาย SDGs ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและบริบทของชุมชนในแต่ละพื้นที่ รวมถึงสื่อสารข้อมูลปัญหา และปฏิบัติการในพื้นที่ให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง โดยการสื่อสารสาธารณะผ่านช่องทางสื่อแขนงต่าง ๆ อย่างมีความรับผิดชอบร่วม ด้วยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคีด้านสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องในทุกระดับโดยเฉพาะเครือข่ายสื่อสาธารณะของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

๒.๓ สนับสนุนข้อมูลที่มาจากพลเมือง (Citizen-Generated Data): พัฒนาและส่งเสริมกระบวนการที่สร้างโอกาสให้ชุมชนสามารถ เก็บ รวบรวม และใช้ข้อมูลของตนเอง เพื่อสะท้อนสถานการณ์จริงในพื้นที่ และผลักดันให้ข้อมูลดังกล่าว ได้รับการยอมรับและบูรณาการเข้าไปในระบบข้อมูลภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายและการวางแผนพัฒนาในทุกระดับ

๒.๔ สืบสาน และยกระดับมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน: ผลักดันให้มีมาตรการ นโยบาย และกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมอันสะท้อนภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของทุนทางสังคม และวัฒนธรรมของพื้นที่ พร้อมทั้งสร้างหลักประกันว่าการตัดสินใจดำเนินนโยบายการพัฒนาอื่น ๆ จะต้อง

คำนึงถึงผลกระทบต่อมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงสนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างผู้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับคนรุ่นใหม่ และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน โดยสร้างโอกาสให้ภาคประชาสังคมในพื้นที่มีบทบาทเพื่อสร้างสรรค์ สืบสาน และต่อยอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ชุมชน

ส่วนที่ ๓: การพัฒนาระบบสนับสนุนที่เอื้ออำนวย

๓.๑ ปฏิรูปการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร: ปรับแนวนโยบายและกฎระเบียบในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทุนภายใต้ภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจนในการสนับสนุนภาคประชาสังคมและชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมในประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมถึงผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดกระบวนการปรึกษาหารือข้ามภาคส่วนเพื่อสนับสนุนกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน และพิจารณาสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนพัฒนาพื้นที่/ เมือง ที่มาจากการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและมาตรการทางภาษี โดยใช้แนวทางการจัดการงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) และคำนึงถึงการจัดเก็บภาษีและจัดสรรรายได้ภาษีที่เป็นธรรม และคำนึงถึงภาระของพื้นที่

๓.๒ พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ: ส่งเสริมการจัดตั้ง “ระบบข้อมูลกลางระดับจังหวัด” เพื่อบูรณาการข้อมูลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG-related data) ที่มีกรจำแนก อาทิ จำแนกตามเพศสภาพ สถานะทางเศรษฐกิจสังคม เป็นต้น จากทุกภาคส่วน และเปิดให้ประชาชนเข้าถึง (Open Data) พร้อมทั้งมีกระบวนการรายงานกลับไปยังทุกภาคส่วน สำหรับใช้วางแผน ตัดสินใจเชิงนโยบายบนฐานข้อมูลที่ถูกต้อง โปร่งใสเพื่อใช้ประกอบการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาในระดับจังหวัด โดยเน้นตัวชี้วัดที่ครอบคลุมมิติคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจฐานราก สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม หรือเพื่อใช้ทำความเข้าใจสภาพปัญหาด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สอดคล้องกับสภาพภูมินิเวศ โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าภาพหลัก และสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนในการพัฒนาระบบข้อมูลและสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารจัดการระบบ

๓.๓ ทบทวนกฎหมายระเบียบที่เป็นอุปสรรค: เร่งรัดให้มีการ ปรับปรุงกฎหมาย นโยบาย และระเบียบข้อบังคับที่จำกัดสิทธิของชุมชน หรือขัดขวางการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ การจัดการที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างความยืดหยุ่นและเอื้อต่อการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๔ สร้างเครือข่ายความร่วมมือข้ามภาคส่วน: ส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชน อาทิ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน สตรี กลุ่มชาติพันธุ์ เด็กและเยาวชน เป็นต้น เพื่อสนับสนุนกลไกจังหวัด/พื้นที่ให้ทำงานอย่างต่อเนื่อง บูรณาการ และเกิดผลสัมฤทธิ์ร่วมกัน

๓.๕ ผลิตและใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย: ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการศึกษาและนักวิจัย ในการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน ใช้ข้อมูลและองค์ความรู้ทางวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้แนวทางการวิจัยแบบข้ามศาสตร์

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น หรืองานวิจัยไต่บ้าน เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ วางแผน และแก้ปัญหาเชิงซ้อนของชุมชน เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

๑. เห็นชอบกรอบทิศทางนโยบาย และสาระสำคัญประกอบกรอบทิศทางนโยบาย "กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่" ตามที่เสนอมา
๒. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) จัดตั้ง คณะกรรมการวิชาการเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่^๒ เพื่อสร้างให้เกิดพื้นที่กลางในปรึกษาหารือข้ามภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีส่วนร่วมบนฐานของปัญญา และให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่กลไกทุกระดับในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่ โดยมีองค์ประกอบความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (IHPP Foundation) และศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ โดยการสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้อง
๓. ขอให้ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) และคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (กนบ.) นำหลักการ "การขับเคลื่อนจากฐานรากโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง" และ "กลไกการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน" ไปใช้เป็นแนวทางสำคัญในการจัดทำนโยบายและแผนการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs ของประเทศให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ในระยะกลางและระยะยาว โดยกำหนดหน่วยงานและองค์กรรับผิดชอบชัดเจน พร้อมทั้งเปิดรับข้อเสนอจาก คณะทำงานร่วมภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับชาติและระดับจังหวัด/ พื้นที่ ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้มตินี้ เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจเชิงนโยบาย
๔. ขอให้ มีการรายงานผลการดำเนินงานและติดตามวิเคราะห์สถานการณ์ การขับเคลื่อนมตินี้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบายสาธารณะให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ และรายงานต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐

^๒ คณะกรรมการนี้ตั้งขึ้นบนฐานแนวคิดกลไกไตรพลัง (สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา) โดยใช้ข้อมูล หลักฐานเชิงประจักษ์ และองค์ความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ และประสบการณ์ของทุกภาคส่วนเป็นฐาน เพื่อให้กลไกนี้เป็นพื้นที่ของการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนในการทำ ความเข้าใจและแก้ปัญหาร่วมกัน จัดการความรู้และสรุปทริเียน สนับสนุนการทำงานของคณะทำงานร่วมภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับชาติ และระดับจังหวัด